

Remissvar

Utrikesdepartementet
Rättsavdelningen, Rättssekretariatet
ud.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2024-09-30

FI dnr 24-19008
(Anges alltid vid svar)

Ny lag om internationella sanktioner, Genomförande av EU:s sanktionsdirektiv (SOU 2024:46)

Ert dnr: UD2024/09099

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) välkomnar utredningens förslag att från det straffbara området undanta gärningar som avser humanitärt bistånd. FI ser också överlag positivt på förslaget att införa en anmälningsskyldighet för myndigheter som i sin handläggning fattar misstanke om brott enligt sanktionslagen. Vi ser emellertid ett behov av att redan på underrättelsestadiet kunna dela relevant information med andra myndigheter även i fall när det inte finns anledning att anta att något konkret brott har begåtts.

FI instämmer även i utredningens bedömning att det bör klargöras om vissa typer av kapitalvaror kan frysas enligt svensk rätt. Därutöver anser inspektionen att gränsdragningen mellan administrativa och straffrättsliga påföljder på sanktionsområdet bör belysas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Betänkandets förslag

FI har granskat utredningens förslag utifrån de utgångspunkter som inspektionen har att beakta. Synpunkterna disponeras utifrån den rubriksättning som används i betänkandet.

7.3.3 Frysning

FI instämmer i utredningens bedömning att det är oklart om vissa typer av kapitalvaror, t.ex. en bil eller en båt, kan frysas enligt svensk rätt och anser att frågan bör klargöras. Det bör i sammanhanget även övervägas vilken myndighet som är bäst lämpad hantera information som rör frysningar av det slaget.

7.4.5 Undantagsregel

FI välkomnar utredningens förslag om undantag från straffansvar för gärningar som avser humanitärt bistånd. Undantag av det slaget förekommer ofta i de sanktionsförordningar som beslutas av EU men kan leda till tolkningssvårigheter för exempelvis banker med internationella biståndsorganisationer som kunder. Det kan i sin tur leda till att banken väljer att avsluta kundrelationer och att avstå från att ingå nya sådana utifrån generella antaganden om risker förknippade med biståndsorganisationernas verksamhet. Att förtydliga det straffbara området avgränsning på föreslaget sätt kan därför förväntas främja biståndsorganisationernas tillgång till finansiella tjänster på ett ändamålsenligt sätt.

7.4.8 Bestämmelse om anmälningsplikt

FI ser överlag positivt på utredningens förslag att införa en anmälningsplikt för myndigheter som i sin handläggning misstänker straffbara överträdelser av internationella sanktioner. En sådan bestämmelse är i sig ägnad att stärka de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att utreda och lagföra sanktionsbrottslighet.

FI anser emellertid att det bör övervägas att i större utsträckning göra det möjligt för relevanta myndigheter att fullgöra sin informationsskyldighet genom att dela information med brottsbekämpande myndigheter redan på underrättelsestadiet och utan att det föreligger en konkret misstanke om brott. En sådan ordning tillämpas framgångsrikt redan idag på det närliggande penningtvättsområdet, där det finns etablerade strukturer bland berörda myndigheter för sådan samverkan. Att ytterligare stärka myndigheternas förutsättningar för samarbete på sanktionsområdet skulle

innebära en ökad samlad förmåga att motverka sanktionsbrottslighet och främja det förebyggande arbetet på området.

Det bör i sammanhanget beaktas att den föreslagna anmälningsplikten framstår som relativt långtgående och skulle kunna uppfattas som att FI blir skyldig att brottsanmäla även mindre brister, exempelvis när det gäller mindre diskrepanser i rapporteringen om frysta tillgångar. Kravet att rapportera till FI enligt EU:s sanktionsförordningar gäller inte heller bara de som står under inspektionens tillsyn utan omfattar alla fysiska och juridiska personer. Enligt FI:s uppfattning kan risken för att själv anmälas för brott vid mindre handläggningsfel ha en avskräckande effekt på den som ska rapportera till myndigheten och leda till minskad rapportering. Att istället kunna dela den sortens information med berörda myndigheter redan på underrättelsestadiet skulle därför möjliggöra en mer ändamålsenlig hantering av uppgifterna i fråga. Liksom utredningen framhåller bör det inte anses föreligga någon anmälningskyldighet när mottagande myndighet redan har kännedom om saken (s. 155 i betänkandet).

7.4 Straffbestämmelser och därtill anknytande regler

Utöver myndighetens särskilda uppdrag på sanktionsområdet ankommer det även på FI att inom ramen för myndighetens övergripande uppdrag som tillsynsmyndighet på finansmarknadsområdet granska sanktions- efterlevnaden hos de finansiella företagen. I det fall ett företag under tillsyn skulle bryta mot sanktionsförordningarna kan det leda till ett ingripande från myndigheten (se exempelvis 15 kap. lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse). Samtidigt kan samma agerande föranleda ett straffrättsligt ansvar, i enlighet med utredningens förslag. Betänkandet innehåller emellertid inte något resonemang om gränsdragningen mellan de administrativa och straffrättsliga påföljder som en överträdelse av sanktionsförordningarna kan aktualisera. Denna fråga bör därför belysas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr
Generaldirektör

Matti Vapaakallio
Senior jurist

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Seniors juristen Matti Vapaakallio har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Erik Blommé deltagit.

Kopia till ud.rs@gov.se